

Reflectie en zienswijze van de vereniging Behoud de Parel op het rapport Milieubeoordeling 2022-2030

zienswijze, commentaar en aanvullende op- en aanmerkingen
t.a.v. het rapport Milieubeoordeling

“Effecten van de gebiedsontwikkelingen Klavertje 4, LOG Witveldweg en CVI Raaieinde
in de kernen in gemeente Horst aan de Maas”, AnteaGroup, juni 2015.

15 oktober 2015
vereniging Behoud de Parel, Grubbenvorst
auteur: teus hagen

Vereniging Behoud de Parel houdt zich bezig met o.a. de milieu- en gezondheidsaspecten van de nieuwbouwplannen van de (bio)industrie rondom Grubbenvorst (gem. Horst aan de Maas) en timmert hiermee al sinds 2008 voor aan de weg.

Inleiding

Het rapport “Milieubeoordeling”, effecten van de gebiedsontwikkelingen Klavertje 4, LOG Witveldweg en CVI Raaieinde in de kernen in gemeente Horst aan de Maas van juni 2015, welke op de inspraakavond van de gemeente Horst aan de Maas van 24 september 2015 gepresenteerd werd, geeft aan:

- de tijdsspanne is het *termijn van 2022 en 2030*;
- de milieubeoordeling richt zich uitsluitend op het leef- en woonklimaat voor de veranderingen c.q. knelpunten “zoals die *door de mensen wordt ervaren*”;
- drie ontwikkelingsplannen zijn onderzocht: *Klavertje 4, LOG Witveldweg en CVI Raaieinde*;
- de *cumulatieve beoordeling* is gebaseerd op de Milieu Effect Rapportages en ontwikkelingsplannen (2011-2013 volgens de bronvermeldingen), m.a.w. het is *een literatuurstudie*.

Is er wel sprake van cumulatie?

De ontwikkelingsgebieden verschillen qua ontwikkelingsplan enorm van aard:

- Klavertje 4 (handel en glastuinbouw): vrachtverkeer geluids- en roetemissies, en kassen lichtvervuiling;
- LOG Witveldweg (varkens/kippenbedrijven (NGB) en mestvergisting): vrachtverkeer geluid, roet en bio-aerosol emissies;
- CVI Raaieind (zandwinning): vrachtverkeer geluid, roet.

T.a.v. de effecten van een toenemende vrachtverkeerssituatie door de voltrekking van de plannen en door de toename van het vrachtverkeer (A73 verkeersader) is er duidelijk een toename van lawaai en van o.a. roet/stikstof emissies. Door het insluitend effect van de plannen rondom Grubbenvorst komt met name deze kern in het nauw.

Effect van verkeersstename is onderbelicht en onvolledig

Het rapport focust zich op de verkeersintensiteit en verkeersongevallen risico's en benoemt *niet* de verkeersemissies (roet, NO2 en lawaai). Duidelijk is dat door de ontwikkelingen t.z.t. er een flinke toename is te verwachten van het vrachtverkeer rondom de kernen en daarmee dus ook de nadelen van het gebruik van diesel (uitstoot van o.a. roet).

De laatste weken van september 2015 werd het duidelijk dat autofabrikanten raar omspringen met hun emissiegegevens. Er worden emissie gegevens opgegeven die niet kloppen met de praktijk. Emissies die zich automatisch aanpassen als er gemeten wordt. Deze “tactiek” wordt ook buiten de auto industrie toegepast.

De plannen voor de vestiging van een station in Grubbenvorst – men denk niet meer na over een mogelijke vestiging maar bediscussieert nu alleen de plaatskeuze - en de toename van treinverkeer (geluidshinder en horizonvervuiling) is niet meegenomen in het rapport. De elektrificatie van het spoortraject gunstig zijn t.a.v. roet en fijnstof emissies, echter het station zal consequenties hebben op de verkeersintensiviteit bij de spoorovergang in Grubbenvorst.

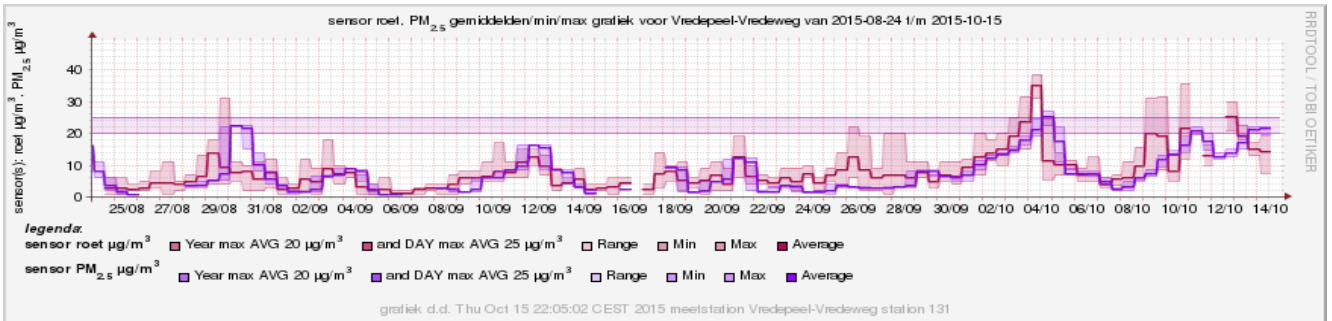
De mogelijke effecten en recente ontwikkelingen in plannen en regelgeving mogen dan wel niet gesteld in de opdracht/doelstelling formulering van het rapport maar zijn t.a.v. de beleidsplannen wel opportuun.

Roet emissie factoren niet aangegeven

Roet (Engels: “soot”) of wel Elemental Carbon (EC) (Organic Carbon (OC) is de organische variant) is zeer klein (0.1 µm) en enorm toxisch. Roet komt vooral voor in de uitstoot van het verkeer (diesel). Roet heeft een ronde vorm en gaat heel gemakkelijk toxische verbindingen aan. Door de ultra kleine omvang dringt het diep in de longen en in de celstructuur (hart) door. Roet wordt momenteel gezien als een betere indicator dan fijnstof PM₁₀ en PM_{2.5}. Roet is vele malen schadelijker dan bijv. (ultra) fijnstof. De schadelijkheid voor de gezondheid is aangetoond (zie bijv. Universiteit Utrecht, Institute for Risk Assessment februari 2012, en European Study of Cohorts for Air Pollution Effects, ESCAPE rapportages). De studie van European Study of Cohorts for Air Pollution (ESCAPE) van o.a. 2014 beschrijft dat het verschil tussen een verkeersarme weg en een drukke weg (bijv. A73) t.a.v. de risico factor voor overlijden voor PM₁₀ ca 10% uitmaakt, voor PM_{2.5} is dat veel meer 25% en maar liefst 100% voor roet. Het is niet voor niets dat grote steden een aparte regeling getroffen hebben voor diesilverkeer in hun kernen. De grootste boosdoener van fijnstof is PM_{2.5}. Per 1 µg/m³ PM_{2.5} wordt het leven 21 dagen ingekort voor de mens. Voor roet is dat

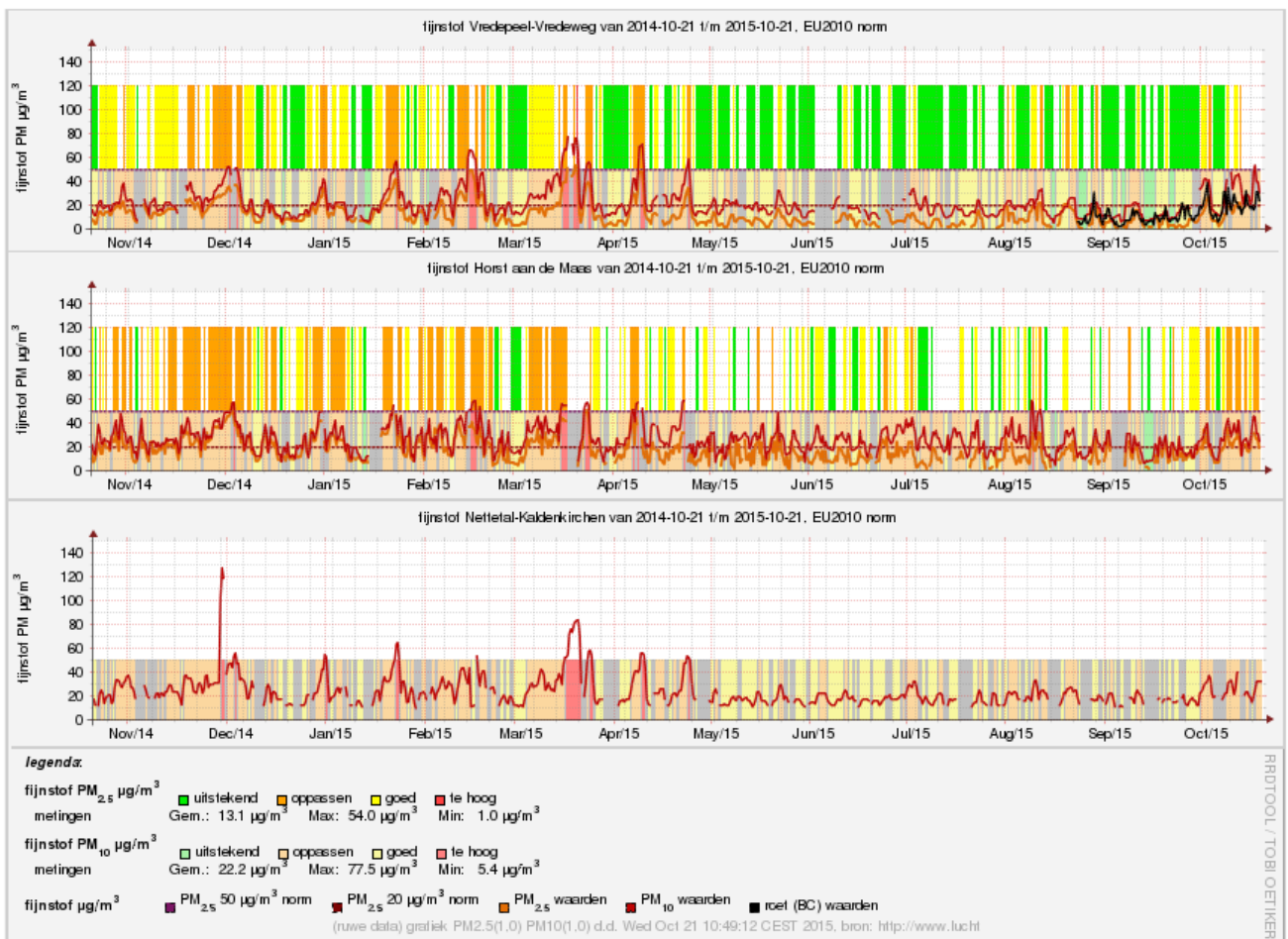
aanzienlijk hoger: 195 dagen per 1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (bron: artikel Paul Fischer, RIVM en Bellea, Crit. Care Med. 2009).

Helaas zijn de normen voor roet nog “in de maak” zodat een wettelijke basis voor overschrijdingen nog ontbreekt. Maar voor een beleidsplan (2022-2030) dient daar wel rekening mee gehouden te worden. Er zijn onderzoeken gestart om een EU norm voor roet vast te stellen. De VS loopt hierop enigszins voor. Voor een kwalitatief goed 2022-2030 beleid zal hier dus op ingespeeld moeten worden: een milieu beleidsvisie bijv. voor de Horst aan de Maas regio.

Vredepeel RIVM meetstation: ultra fijnstof (paars) en roet (rood) met foutmarge over periode van 2 maanden tot 15 oktober 2015

Sinds 24 augustus 2015 wordt alleen voor deze regio in Vredepeel door het RIVM ook de roet emissies gemeten. Het station staat in een landelijk gebied nabij een verkeersluwe landelijke weg ver van de A73 verwijderd. Het verkeer is hier niet de grootste bron van de emissie. In de grafiek worden de emissie waarden van PM_{2.5} en van roet naast elkaar gezet. Voor PM_{2.5} zijn er sinds kort aangepaste EU normen. Deze normen zullen nog verder aangescherpt worden. Omdat roet factoren schadelijker is als ultra fijnstof (en in de toekomst als indicator gebruikt gaat worden) kan met deze meetwaarden uit Vredepeel nu al t.a.v. het milieubeleid op termijn veel gezegd worden: het gezondheidseffect door de emissies is vele malen schadelijker dan verwacht kan worden uit de PM_{2.5} norm waarden.

luchtkwaliteit meetstations Nrd Limburg Venray, Horst aan de Maas en Nettetal (nabij Venlo):

fijnstof (rood), ultra fijnstof (oranje) en roet (zwart) over periode van 365 dagen tot 21 oktober 2015 met de gradaties in kleur

Een recentere grafiek van de roet emissie (gemiddelden en minima/maxima waarden) en andere (lokale) emissies is ook op de website van Behoud de Parel te vinden.

De gemiddelde windsnelheid in Horst aan de Maas (zie de cijfers van het nul meetstation Horst aan de Maas) is laag: 2.6 m/sec, standaard deviatie is 6 m/sec, en wordt gemeten op ca. 3 meter hoogte. De meetperiode voor dit gemiddelde is de afgelopen drie jaar. M.a.w. over het algemeen een geringe windsnelheid: emissies blijven lang hangen in een lokaal gebied groter als de wettelijke ontvankelijkheidsgrens van 300 meter (bron Basiskennisdocument Kennisplatform veehouderij en humane gezondheid, RIVM e.a., oktober 2015).

Er is een aanvang gemaakt voor de vaststelling van de EU normen voor roet. Omdat roet vele malen schadelijker is dan bijv. ultra fijnstof is het zeer waarschijnlijk dat de roet norm lager zal liggen als bijv. de PM_{2.5} norm. Uit de Vredepeel roet/ultra fijnstof grafiek valt het op dat roet in dit agrarische gebied nu al reeds gelijke tred houdt met ultra fijnstof en regelmatig over de ultra fijnstof grens heen gaat. Er kunnen geen emissiebronnen meer bij en zo mogelijk moet er zelfs afgebouwd worden!

De opgevoerde cijfers van PM₁₀ fijnstof en PM_{2.5} ultra fijnstof zijn onderschat

Nabij de beoogde (bio)industrie vestigingsplaats LOG Witveldweg is in november 2011 het meetstation PLIM nr. 06 in werking gesteld. Deze metingen en die van andere meetstations onder beheer van de provincie Limburg worden gepubliceerd op de provinciale website luchtmeetnet-limburg.nl. Voor de regio Horst aan de Maas zijn ook de meetstations van het [RIVM](http://RIVM.nl) (Vredepeel/Venray) en van het [Lanuv NRW](http://Lanuv.NRW.nl) (Nettetal-Kaldenkirche) van belang. Het rapport "Milieubeoordeling" noemt de lokaal gemeten luchtkwaliteitswaarden niet en refereert ook niet naar de halfjaarlijkse fijnstof rapportages van de provincie.

Door de meetwaarden van deze drie meetstations onderling te vergelijken met de "landelijke achtergrondwaarden" vastgesteld door het RIVM, komt men tot de conclusie dat de fijnstof emissie waarden voor Horst aan de Maas gelden hoger ligger dan via modellering berekende z.g. "landelijke achtergrond-" waarden. De [jaargrafieken van deze drie meetstations over een periode van afgelopen 3 jaar](#) zijn te vinden op de website van Behoud de Parel. De waarden in de grafieken komen rechtstreeks van de luchtkwaliteit meetwaarden websites. De waarden van het RIVM Vredepeel meetstation (het meetstation dat meetelt in de RIVM achtergrond model berekeningen) zijn duidelijk het laagst van deze drie. Twee zaken vallen op in deze drie grafieken voor Horst aan de Maas (Hoogheide, Lottum) en andere twee meetstations:

1. De fluctuaties neemt sinds april aanzienlijk af en de nauwkeurigheid neemt daarmee toe: de gemiddelde berekening voor de kerngetallen (daggemiddelde en jaargemiddelde) wordt betrouwbaarder om conclusies te kunnen trekken of er sprake is van een daling of niet. Toch blijft het zeer ongewis of op een termijn van 2022-2030 de dan wettelijke grenzen gehaald worden of er nog boven blijven. In recente openbare publicaties bijv. van het RIVM (meetgegevens tabellen) wordt hier veelvuldig gewag van gemaakt. Dit mag geen excuus zijn om lokaal de ruimte tot de verjaarde norm dan maar "in te vullen".
2. De overschrijdingen van dagelijks gemiddelden voor fijnstof vinden plaats in specifieke periodes: februari t/m mei en in mindere mate september/oktober elk jaar. Een conclusie zou kunnen zijn: het is klimaat afhankelijk en specifiek agrarisch afhankelijk. De oorsprong van fijnstof is de industrie en vooral het agrarisch bedrijf en maar in mindere mate het verkeer.

Het RIVM heeft een aantal luchtkwaliteits-meetstations operationeel. Sinds enkele jaren wordt ook ultra fijnstof gemeten en nu zeer recentelijk roet. Uit de (uur) meetwaarden wordt de z.g. "landelijke achtergrondwaarden" voor fijnstof berekend. M.a.w. het is een luchtkwaliteitsmodel. Door de waarden uit dit model te vergelijken met de

geëxtrapoleerde meetgegevens regionale luchtkwaliteit:
dagwaarden van vr 2 okt 2015

fijnstofmetingen	HadM		NETT		NL10131		MA2	
	<i>PM10</i>	<i>PM2.5</i>	<i>PM10</i>	<i>PM10</i>	<i>PM2.5</i>	<i>PM10</i>	<i>PM2.5</i>	
jaargemiddelde µg/m ³ afgelopen 365 dagen	22	14	22	20	11	22	13	
aantal dagen daggemiddelde ≥ 50 µg/m ³ (geëxtrapoleerde waarden)	10	4	16	10	0	13	4	
daggemiddelde µg/m ³ van vr 2 okt 2015	27	18	26	35	13	25	15	
	▲+12	▲+6	▲+7	▲+16	▲+6	▲+7	▲+4	

meetstations Horst aan de Maas (HadM), Nettetal (NETT), Vredepeel (NL10131) en Maastricht A2 (MA2)
de rode kleur geeft een overschrijding aan van de 2^e fase norm.
De pijltjes geven de stijgende/dalende tendens aan

waarden uit de regionale meetstations (Hoogheide, Nettetel, en Vredepeel) wordt de situatie in Horst beter inzichtelijk.

Onze conclusie: Horst aan de Maas staat er slechter voor dan wat het landelijk model aan geeft. Dit afgezien van het feit dat t.a.v. fijnstof in Europa Nederland er toch al het slechtst van afkomt (bron: ESCAPE). Bij de presentatie van het “Milieubeoordeling” rapport op de inspraakavond van 25 september 2015 bleek dat de AnteaGroup in haar rapport *niet* uit ging van de in de praktijk gemeten waarden (bijv. meetstations van RIVM en/of provincie Limburg) maar van het luchtkwaliteitsmodel de z.g. landelijke “achtergrondwaarden”, m.a.w. geëxtrapoleerde modelwaarden. Per definitie zijn deze waarden lager als de in de praktijk voorkomende lokale waarden. De waarden die de meetstations in de regio aangeven (zie de grafieken) liggen gezien de metingen van de regionale meetstations hoger. De getallen in het Milieubeoordelingsrapport geven een te gunstig beeld.

Een goed beleid verschuilt zich niet achter verouderde wettelijke normen

Het z.g. zesde EU Milieuprogramma van 2005, een weinig bijgesteld in 2008 als *2008/50EC Directieve*, bepaalt de wettelijke norm voor fijnstof PM₁₀ en in veel mindere mate ultra fijnstof PM_{2.5} (schadelijker en moeilijker te meten als PM₁₀) voor jaargemiddelden en aantal dagen van overschrijding van een maximum emissie van (bron [Compendium voor Leefomgeving](#)):

Fijnstof PM₁₀

Jaargemiddelde: 40 µg/m³

Daggemiddelde: overschrijding is toegestaan op niet meer dan 35 dagen per jaar 50 µg/m³;

Fijnere fractie van fijnstof PM_{2.5}

Jaargemiddelde: 25 µg/m³

2015 Jaargemiddelde, de zogeheten blootstellingsconcentratie: 20 µg/m³

2015 Jaargemiddelde daling, op basis van metingen over de jaren 2009 tot en met 2011 van

0-20% (15% vermindering voor Nederland streefwaarde (2020, ten opzichte van 2010): 20 µg/m³.

De wettelijke normen golden tot juli 2012. Maar Nederland heeft net zoals vele andere EU landen tot 1 januari 2015 uitstel gevraagd en gekregen. Het zevende EU Milieuprogramma (2012-2020), waarmee is ingestemd op 24 oktober 2014, is n.a.v. o.a. ESCAPE gezondheidsrapportage op 20 november 2013 in werking gesteld. Dit zevende programma is t.o.v. het zesde programma flink bijgesteld: bijvoorbeeld het aantal dagen dat het daggemiddelde boven de grenswaarde van 50 µg/m³ uit stijgt is van 35 *dagen* teruggebracht naar 7 *dagen*. De WHO gaat echter nog verder met haar adviesvoorstellen.

De EU landen zijn verplicht zowel op regionaal als landelijk niveau aantoonbaar maatregelen te nemen om de vastgestelde reducties van 2020 te bereiken. Er is een boete vastgesteld voor het niet halen van de reducties. De boete is gebaseerd op bruto nationaal product in vergelijking met die van Luxemburg en een vaste rekenformule. Een voorbeeld: de mogelijke boete voor middelgrote stad in Duitsland is berekend op 700.000 euro per dag.

Conclusie: sla de normgrenzen van dit EU programma en het advies van de WHO niet in in de lucht.

Dat fijnstof schadelijk is bekend. Dat op regionaal en landelijk niveau er alles aan gedaan moet worden om de emissie te beperken en die beperking te handhaven vooral om gezondheidsredenen, wordt duidelijk uit de stelling van het Milieu Plan Bureau: “*de sterfte door fijnstof ligt op dezelfde hoogte als de sterfte door het verkeer en roken samen*”. Per 1 µg/m³ stijging wordt het leven met 21 dagen ingekort (bron: o.a. ESCAPE). In Nederland sterven er 1700-3000 mensen per jaar ten gevolge van fijnstof (bron Europe-nu.nl). Nederland heeft de hoogste fijnstof niveaus binnen Europa en exporteert driemaal zoveel fijnstof naar de omliggende landen dan dat het “importeert” (bron PMC 2672387).

Conclusie: zet alle zeilen bij om de niveaus naar beneden te stellen. Ook regionaal door een gedegen beleid.

Fijnstof emissie wordt in hoofdzaak het gevolg van industrie en agrarische activiteit (het LOG gebied). De toename door verkeer van fijnstof is ca. 0.5 µg/m³ (bron: Traffic Emissions of EC and OC and PM contributions urban background concentrations 2009).

In Nederland, vooral in het middengebied) zijn de fijnstof emissies het hoogst in Europa. De regio Horst aan de Maas ligt helaas in een gebied in Nederland waar de fijnstof emissies hoog zijn. Dit blijkt ook uit de regionale metingen van de drie meetstations in de regio Horst aan de Maas. Duidelijk is de deze regio net aan de EU norm grens zit en zeker over de grenzen gaat van het komende zevende Milieuprogramma voor 2020 (ongeveer het termijn van de “Milieubeoordeling”).

Helder is dat er maar moeilijk aan de komende normen voldaan kan worden. Het is niet voor niets dat de wettelijke vaststelling alsmaar uitgesteld wordt.

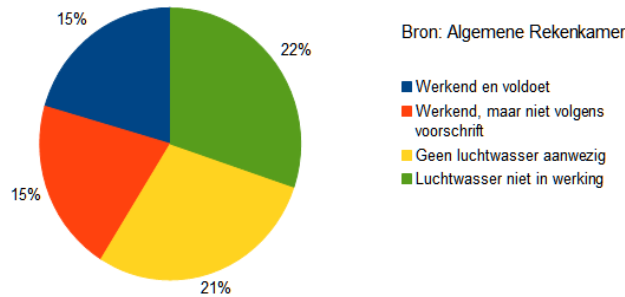
Een bekende uitspraak is: “*gebleken is dat ondanks allerlei maatregelen de daling van fijnstof nu afneemt en de gestelde normen niet gehaald worden. De wetsuitvoering wordt nu jaren uitgesteld. De tweede stap was ultra fijnstof. Ook die norm wordt niet gehaald. De volgende is nu roet. Ook die normen zijn onhaalbaar. De volgende discussie*

wordt dan Polycyclische Aeromatische Koolwaterstoffen” (bron het PAK onderzoek Universiteit Maastricht).

Er is om ons heen zoveel fijnstof dat we de concentraties zelfs tegen hoge kosten niet verder omlaag lijken te kunnen brengen tot het gevraagde niveau.

Onze conclusie: In het beleid voor Horst aan de Maas is geen ruimte om die risico's aan te gaan welke de fijnstof emissies nadelig beïnvloeden en dus ook niet de uitdaging aan te gaan door bij elke NGB vestiging te stellen dat als de emissies beneden de achterhaalde wettelijke normen blijven “het wel OK is”. Alle vestigingen tezamen (cumulatie) verhogen het risico van regionale emissie overschrijding uiteraard. Ten onrechte wordt op enkele informatieve bijeenkomsten (bijv. j.l. vergadering Commissie Ruimte, maar ook door de LTO organisatie-bijeenkomsten) ook nog de uitspraak “er is geen wetenschappelijk bewijs” er aan toegevoegd.

Uitkomsten onderzoek naar luchtwassers RMB 2009

Bron Duurzame intensieve veehouderij vervolgonderzoek 2013, Algemene Rekenkamer

Er zijn echter meer zorgelijke zaken in de plannen rekening mee te houden. Het beleid om de uitstoot (bijv. ammoniak en stikstof) heeft onvoldoende effect gehad. De luchtwassers blijken in de praktijk niet volgens voorschrift te functioneren. Recent onderzoek van Algemene Rekenkamer wijst uit: een magere 15% is *werkend en voldoet*, maar liefst 22% van de wassers staat uit. Het RMB constateerde dat bij 23% van de onderzochte bedrijven de ammoniakuitstoot hoger was dan de vergunning toeliet.

Daar komt bij dat door de afschaffing van de melkquota in 2015 de uitstoot van bijv. ammoniak vanwege de toename van het aantal melkkoeien verder gaat toenemen. Zie ook “Naleeftekorten bij luchtwassers in de intensieve veehouderij” (RIVM) en “Toezicht- en naleeftekorten intensieve veehouderij” (Inspectie Leefomgeving en Transport).

cartoon: niks aan de hand toch?

Onze conclusie: Het is struisvogelpolitiek om in de plannen voor 2020-2030 je te verschuilen achter de wettelijke normen die achter de feiten aanlopen. De juridische basis om beperkende milieu-maatregelen af te dwingen of te handhaven moge er dan niet zijn, maar een goed beleid voor uitbreidingen in het LOG kan er op gericht zijn dat er (aantoonbaar) maatregelen genomen zijn om elke toename van fijnstof emissie te voorkomen.

struisvogelpolitiek op het LOGge land

LOG Milieu Effect Rapportage: tav geur is het slecht gesteld of wel “het stinkt er”

De P98 geurbelasting (bron: Bureau Gezondheid maart 2015) stelt dat de grens voor merkbare geur 10 Ou/m³ is, en dat het “stinkt” bij een odeur van 20 Ou/m³. Voor (dorps)kernen ligt de grens op 3 Ou/m³ en voor het buitengebied op 14 Ou/m³. Het MER onderzoek Geurhinder Veehouderijen (Oranjewoud maart 2012) meldt dan ook dat het er “slecht tot zeer slecht” komt uit te zien voor het LOG aan de Witveldweg.

De zwakke niet verwaaiende wind staat gemiddeld (gemiddelde windrichting gemeten in het meetstation op de Hoogheide) richting Grubbenvorst. Overigens zijn twee varkensbedrijven inmiddels ontruimd. Deze twee bedrijven staan nog wel vermeld in het AnteaGroup rapport.

Dit neemt niet weg dat in de afgelopen jaren (Knoops in 2007 en 2009, Heideveld in 2014, Monaghan Champignons in 2015, Kuipers Kip, Blaktweg in 2015) de gemeente Horst aan de Maas via juridische procedure gedwongen moest worden rechtshandhaving te plegen.

Het stinkt nu nog regelmatig in het LOG en het ontbreken van controle op de uitvoering van gestelde regels voor geur en fijnstof emissies geeft weinig vertrouwen in de toekomst.

Conclusie: Het niet noemen van adequate maatregelen tot controle van de MER eisen en contracten in het “Milieubeoordeling”s rapport is een duidelijke omissie.

Aan rechtshandhaving schort het helaas niet alleen in Horst aan de Maas. Zie bijvoorbeeld het “Zwartboek” van C v. Oosten van Stichting Stop Luchtverontreiniging in Utrecht. Gemeente Utrecht voert overigens inmiddels een vooruitstrevend beleid t.a.v. de beperking van emissie door het verkeer (diesel).

De odeur (geur) belastingmeting techniek is momenteel beschikbaar. Er is een onderzoek door de overheid in samenwerking met het LKB in gang gezet om tot een bijstelling van de odeur regeling te komen.

Advies: In een rapport dat zich uitstrekt naar de periode van 2022-2030 zou tenminste een verwachting van deze ontwikkeling op zijn plaats zijn zodat de beleidsdiscussie en planning gevoed kan worden.

In de Natuurbeschermingswet is het geregeld dat bij verlening van een vergunning voor toename van emissie het alleen is toegestaan indien er correct “gesaldeerd” wordt. De neerslag van bijv. ammoniak mag per saldo niet toenemen in de regio. Het probleem is echter dat er op zodanige manier gesaldeerd wordt dat op geen enkele manier het door derden kan worden gecontroleerd of het wel correct gebeurt. M.a.w. er is geen inzicht of er nu een daling of stijging van de neerslag is. Inmiddels lopen er bijv. in Brabant met name in de Peel diverse bezwaarprocedures tegen deze werkwijze.

Intensieve veeteelt betekent veel mest, dus veel stikstof en fosfaat

De uitstoot van stikstof en fosfaat komt van dierlijke mest en die is er in die gebieden waar intensieve veehouderij is geconcentreerd (oost Brabant (de Peel) en westelijk Veluwe). Uit de dierlijke mest productie statistieken van het CBS blijkt voor 2013 veel stikstof geproduceerd te worden: vooral de Peel en Noord Limburg is de productie te hoog.

Laat nu net in die gebieden de grond bestaan uit goed doorlatende zandgrond en dus is de uitspoeling naar grondwater

Overzicht stikstof en fosfaat in 2013, bron CBS september 2015

relatief groot. Juist op die zandgronden wordt een belangrijk deel van het drinkwater in Nederland gewonnen (bron: stikstofbalans van bodem en grondwater 1986-2013). Ook t.a.v. deze emissies zie je dat Horst aan de Maas nu in het gebied ligt waar de emissies het hoogst zijn in Nederland.

Al sinds 2007 is het bekend dat er zich een probleem voordoet over de toename nutriënten en risicovolle stoffen zoals antibiotica, resistente bacteriën en hormoonstoffen in oppervlakte wateren (recente bron: Hoge concentraties resistente bacteriën in oppervlaktewater, RIVM, 2010). Herhaaldelijk – de recentste keer was in oktober 2015 - verzoeken de waterschappen Aa en Maas, Peel en Maasvallei, e.a. het hiaat in de Waterwet aan te pakken dringen dringen zij aan op maatregelen. Dit probleem doet zich bovenmatig voor bij intensieve veeteelt bedrijven en zelfs bij mestverwerkingsbedrijven. Het “Milieubeoordelings-” rapport vermeldt dit probleem niet.

Eind conclusies

Grubbenvorst wordt ingesloten door drie projecten: Klavertje 4, LOG Witveldweg en CVI Raaieind. Elk project heeft zijn eigen bijdrage aan vervuiling tot:

aan de (wettelijke) grens van toegestane emissie in het LOG en omgeving t.a.v. verkeer, fijnstof en stank, nabij het CVI t.a.v. verkeer en geluid, en

in Klavertje-4 t.a.v. licht (niet genoemd in het rapport) en verkeer (Klavertje-4).

Het vrachtverkeer bij alle drie de projecten geeft een extra bijdrage van roet door diesel.

Met name de toename van vrachtverkeer in de omgeving van Grubbenvorst en de zwakke wind moet zeker gaan bijdragen in de roet emissie. Roet is vele male gevaarlijker als de fijnstof. De lichtvervuiling is meer een geval apart en zet Grubbenvorst aan alle kanten in een kwaad daglicht.

In het verleden schortte het aan rechtshandhaving bij het overtreden van overeengekomen milieu grenzen (stank en andere emissies, aantallen). Dat geeft weinig vertrouwen in de toekomst.

Het ziet er slecht uit voor Grubbenvorst: de fijnstof, het geluid en de roet het komt van alle kanten.

Het vasthouden aan achterhaalde en uitgestelde wettelijke normen uit het verleden in een milieubeoordeling gericht op de toekomst stemt niet overeen met hoe mensen het over 5 jaar gaan ervaren. De bewoners zitten opgescheept met de plannen van 2008. Die plannen hadden toen de gezondheid van de bewoners niet goed op het vizier.

Het plan van 2008 met name het Landbouw Ontwikkelingsgebied blijkt een verkeerd plan op de meest ongunstige plek van Nederland. Het is onverantwoord om dat beleid – met het excuus van de uitgestelde en nu achterhaalde wettelijke emissie normen - niet bij te sturen.

Een bijgesteld beleid vanwege een beter nader inzicht is goed mogelijk en krijgt blijkens de Commissie Ruimte vergadering van oktober 2015 een brede ondersteuning.

De enige uitweg is *minder en niet meer*.

Pleidooi voor continuering van luchtkwaliteits-, geur- en geluidsmetingen

Het luchtkwaliteit nulmeting meetstation op de Hoogheide gemeente Horst aan de Maas, is opgezet in november 2011 voor een periode van vijf jaar. De metingen wordt bekostigd door de provincie Limburg en de gemeente Horst aan de Maas. Het luchtmeetstation kost ca. € 20.000 per jaar. Dit alles om “*de bevolking gerust te stellen*” (bron website provincie. Limburg luchtkwaliteit)? Het ten uitvoer brengen van de ingezette plannen zal zich voltrekken pas na 2015.

Advies: Om controle op milieu overeenkomsten en wettelijke regelingen goed uit te kunnen voeren is het voorstel om de luchtkwaliteitsmetingen voort te zetten, en metingen uit te breiden met sensors voor geur (e-nose), roet en (verkeer en industrieel) geluid. Tevens herzie de locatie van het meetstation zodat de metingen beter de situatie weergeven voor de dorpskernen van Horst aan de Maas.

Gebruikte basisreferentie

Het Kennisplatform Veehouderij en Humane Gezondheid (VHG) van het RIVM, GGD'n, LTO Nld, Universiteit Wageningen en Utrecht, e.a. stelt momenteel een z.g. “Basiskennisdocument” op met een goede introductie over micro organismen, de emissiestoffen en de samenhang op. Het document is beschikbaar via

www.kennisplatformveehouderij.nl.